

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<http://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/54637,Tablica-Ludobojstwo-na-ziemiach-poludniowo-wschodnich-II-Rzeczypospolitej.html>
2018-07-21, 01:58

Tablica „Ludobójstwo na ziemiach południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej”

Tablica została przygotowana przez Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Oddział w Gdańsku z okazji 75. rocznicy Krwawej Niedzieli na Wołyniu. Dostępna jest w czterech wersjach językowych.

GENOCIDIUM ATROX

LUDOBÓJSTWO NA ZIEMIACH POLUDNIOWO-WSCHODNICH II RZECZYSPOLITEJ

W kwietniu 1942 roku w miejscowości Jędrzejów w powiecie jędrzejowskim (dzisiejszy powiat Jędrzejowski) w województwie świętokrzyskim, w ramach akcji "Kamień" (ang. Operation Stone) doszło do masowego wymordowania Polaków w ramach "Akcji Wschód". W tym celu Niemcy, wspierani przez lokalnych Polaków, przetransportowali Polaków do obozów w Łodzi i Węgrzech. W ramach "Akcji Wschód" w 1942 roku w miejscowości Jędrzejów w powiecie jędrzejowskim (dzisiejszy powiat Jędrzejowski) w województwie świętokrzyskim, w ramach akcji "Kamień" (ang. Operation Stone) doszło do masowego wymordowania Polaków w ramach "Akcji Wschód". W tym celu Niemcy, wspierani przez lokalnych Polaków, przetransportowali Polaków do obozów w Łodzi i Węgrzech.

W tym celu Niemcy, wspierani przez lokalnych Polaków, przetransportowali Polaków do obozów w Łodzi i Węgrzech. W ramach "Akcji Wschód" w 1942 roku w miejscowości Jędrzejów w powiecie jędrzejowskim (dzisiejszy powiat Jędrzejowski) w województwie świętokrzyskim, w ramach akcji "Kamień" (ang. Operation Stone) doszło do masowego wymordowania Polaków w ramach "Akcji Wschód". W tym celu Niemcy, wspierani przez lokalnych Polaków, przetransportowali Polaków do obozów w Łodzi i Węgrzech.

W ramach "Akcji Wschód" w 1942 roku w miejscowości Jędrzejów w powiecie jędrzejowskim (dzisiejszy powiat Jędrzejowski) w województwie świętokrzyskim, w ramach akcji "Kamień" (ang. Operation Stone) doszło do masowego wymordowania Polaków w ramach "Akcji Wschód". W tym celu Niemcy, wspierani przez lokalnych Polaków, przetransportowali Polaków do obozów w Łodzi i Węgrzech.

GENOCIDIUM ATROX

LUDOBÓJSTWO NA ZIEMIACH POLUDNIOWO-WSCHODNICH II RZECZYSPOLITEJ

W kwietniu 1942 roku w miejscowości Jędrzejów w powiecie jędrzejowskim (dzisiejszy powiat Jędrzejowski) w województwie świętokrzyskim, w ramach akcji "Kamień" (ang. Operation Stone) doszło do masowego wymordowania Polaków w ramach "Akcji Wschód". W tym celu Niemcy, wspierani przez lokalnych Polaków, przetransportowali Polaków do obozów w Łodzi i Węgrzech.

W tym celu Niemcy, wspierani przez lokalnych Polaków, przetransportowali Polaków do obozów w Łodzi i Węgrzech. W ramach "Akcji Wschód" w 1942 roku w miejscowości Jędrzejów w powiecie jędrzejowskim (dzisiejszy powiat Jędrzejowski) w województwie świętokrzyskim, w ramach akcji "Kamień" (ang. Operation Stone) doszło do masowego wymordowania Polaków w ramach "Akcji Wschód". W tym celu Niemcy, wspierani przez lokalnych Polaków, przetransportowali Polaków do obozów w Łodzi i Węgrzech.

W ramach "Akcji Wschód" w 1942 roku w miejscowości Jędrzejów w powiecie jędrzejowskim (dzisiejszy powiat Jędrzejowski) w województwie świętokrzyskim, w ramach akcji "Kamień" (ang. Operation Stone) doszło do masowego wymordowania Polaków w ramach "Akcji Wschód". W tym celu Niemcy, wspierani przez lokalnych Polaków, przetransportowali Polaków do obozów w Łodzi i Węgrzech.

GENOCIDIUM ATROX

GENOZID IN DEN SÜDLICH-ÖSTLICHEN GEBIETEN DER ZWEITEN POLNISCHEN REPUBLIK

Am 1. September 1939 wurde die Invasion des nationalsozialistischen Deutschlands in Polen offiziell der Beginn des Zweiten Weltkriegs. Infolge der Invasion wurde Polen in zwei Besatzungsgebiete unterteilt: ein westliches Gebiet unter deutscher Verwaltung und ein östliches Gebiet unter sowjetischer Verwaltung. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde.

Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde.

Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde.

Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde.

Polen, 1942. Ein Foto von einem Ghettostempel, das die Opfer des Holocausts zeigt.

GENOCIDIUM ATROX

GENOZID IN DEN SÜDLICH-ÖSTLICHEN GEBIETEN DER ZWEITEN POLNISCHEN REPUBLIK

Am 1. September 1939 wurde die Invasion des nationalsozialistischen Deutschlands in Polen offiziell der Beginn des Zweiten Weltkriegs. Infolge der Invasion wurde Polen in zwei Besatzungsgebiete unterteilt: ein westliches Gebiet unter deutscher Verwaltung und ein östliches Gebiet unter sowjetischer Verwaltung. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde.

Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde.

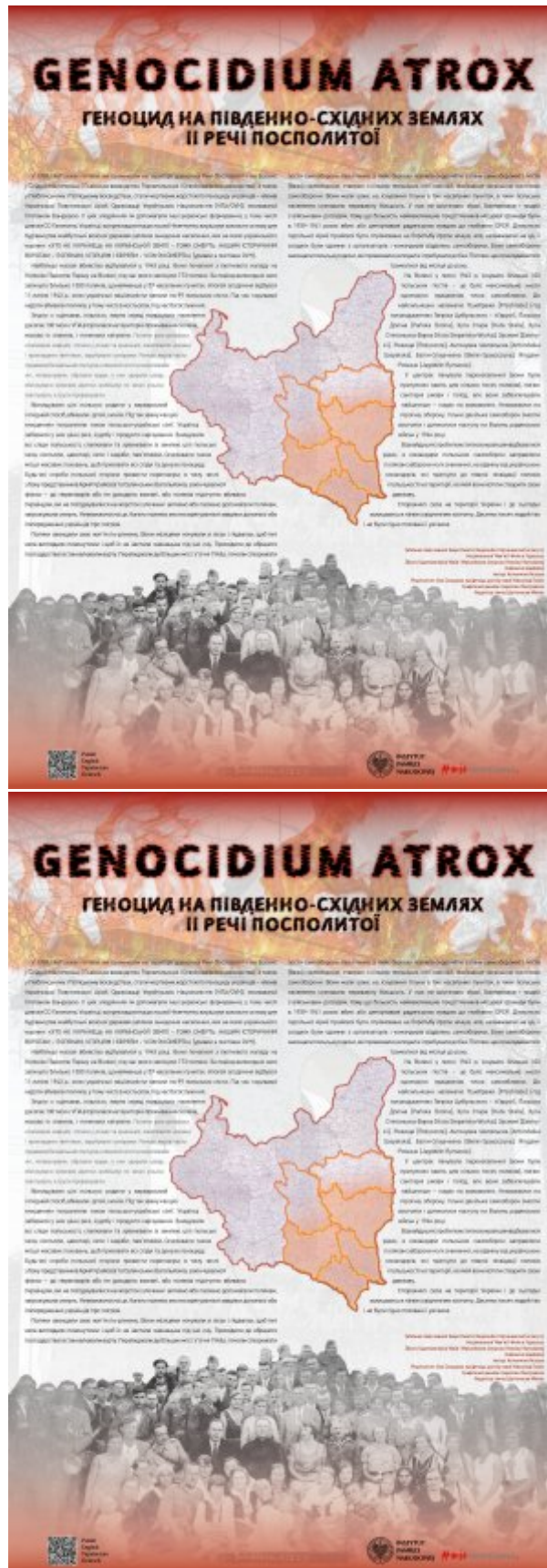

Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde.

Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde. Die deutsche Besatzungspolitik zielte auf die Vernichtung der polnischen Bevölkerung ab. In den südlich-östlichen Gebieten wurde die Bevölkerung in Ghettos und Vernichtungslagern konzentriert. Die Ghettos wurden durch Hunger, Krankheiten und Verhaftungen zerstört. Die Vernichtungslager waren Orte, an denen die polnische Bevölkerung ermordet wurde.

Polen, 1942. Ein Foto von einem Ghettostempel, das die Opfer des Holocausts zeigt.

Tablica zostanie odsłonięta 11 lipca o godz. 12.00 w Grudziądzu (zbieg ulic Rapackiego i Królewskiej). Jej treść w formie plakatów i ulotek będzie także rozdawana podczas gdańskich uroczystości 11 lipca. Szczegóły tutaj:

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/54154,Uroczystosci-upamietniajace-75-rocznice-Krwawej-Niedzieli-na-Wolyniu.html>.

TREŚĆ:

W latach 1939–1947 Polacy mieszkający w granicach przedwojennej Rzeczypospolitej Polskiej na Wołyniu, w Małopolsce Wschodniej (województwo lwowskie, tarnopolskie i stanisławowskie), a także w województwach lubelskim i poleskim, stali się ofiarami przepełnionej okrucieństwem zbrodni ludobójstwa popełnionej przez Ukraińców, członków Ukraińskiej Powstańczej Armii / Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów (UPA/OUN), kierowanej przez Stepana Banderego. Zbrodniczą pomocą służyły inne formacje ukraińskie, w tym dywizja SS-Galizien. Ukraińcy, wzorem nazistowskich Niemiec, postanowili stworzyć grunt pod budowę przyszłego, własnego państwa poprzez eksterminację ludności niebędącej rdzennie ukraińską: „KTO NIE UKRAINIEC NA UKRAIŃSKIEJ ZIEMI – TEMU ŚMIERĆ. HISTORYCZNYM NASZYM WROGOM – POLAKOM, WĘGROM I ŻYDOM – IM WSZYSTKIM ŚMIERĆ” (fragment ulotki OUN).

Do największych masowych mordów doszło w 1943 r. Zapoczątkował je w lutym atak na kolonię Parośla I na Wołyniu, w trakcie którego zginęło 173 Polaków. W okresie Wielkanocy zginęło około 1300 Polaków w co najmniej 57 miejscowościach. Apogeum zbrodni nastąpiło 11 lipca 1943 r., kiedy to ukraińscy nacjonaliści zaatakowali 99 polskich miejscowości. W czasie „krwawej niedzieli” mordowali Polaków również w kościołach, podczas mszy świętych.

Szacunki ofiar wśród ludności polskiej sięgają 130 tys. UPA z zaskoczenia spędzała ludność polską do jednego miejsca, okrążała ją i rozpoczynała rzeź. Polacy byli rozstrzeliwani, paleni żywcem, topieni w rzekach i studniach, zakłuwani nożami, masakrowani kolbami karabinów, rąbani siekierami. Ofiary wcześniej często poddawano bestialskim torturom, łamano im kości, wydłubywano oczy, ćwiartowano, obcinano piersi, obdzierano ze skóry, wiązano drutem kolczastym, wleczono końmi, gwałcono, a zwłoki profanowano.

Mordowano całe polskie rodziny, w sposób barbarzyński i odrażający zabijając także dzieci i kobiety. Tak zwana przez Ukraińców „akcja oczyszczania” objęła również rodziny polsko-ukraińskie. Wartościowe rzeczy, bydło i żywność Ukraińcy zabierali. Zacierano wszelkie ślady polskości, palono i równano z ziemią całe polskie wsie, domostwa, dworki, kościoły, cmentarze, pomniki. Palono również miejsca prowizorycznie usypanych, masowych grobów, by ukryć wszelkie ślady i dowody ludobójstwa.

Wszelkie próby porozumienia wychodzące ze strony polskiej, w tym przedstawiciele Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich, kończyły się fiaskiem – albo do rozmów nie dochodziło w ogóle, albo Polacy byli podstępnie mordowani. Ukraińcom, którzy nie godzili się na okrutne zbrodnie i czynnie lub biernie pomagali Polakom, groziła śmierć. Mimo to wielu Polaków ocalało dzięki pomocy lub ostrzeżeniu przez Ukraińców o zbliżającym się pogromie.

Polacy bronili się przed wymordowaniem w różny sposób. Miesiącami nocowali w lasach i piwnicach, by stworzyć wrażenie opustoszałej wioski i nie dać się zaskoczyć w czasie snu. Schodzili się do wybranego gospodarstwa i ustawiali warty. Przenosili się do większych

miejsowości. W styczniu 1943 r. zaczęli tworzyć placówki samoobrony (polskie osiedla, w których bezpieczeństwa Polaków strzegły oddziały samoobrony) i ośrodki (bazy) samoobrony, stworzone z zespołu polskich wsi i kolonii związanego wspólnym systemem samoobrony. Miały one szansę istnienia tylko w tych miejscowościach, w których ludność polska stanowiła zdecydowaną większość. Brakowało w nich broni, amunicji i ludzi z doświadczeniem wojskowym, gdyż większość ważniejszych przedstawicieli lokalnych środowisk została w latach 1939–1941 zamordowana lub deportowana przez Sowieców w głąb ZSRS. Konspiracyjna Armia Krajowa była nakierowana na walkę przeciwko Niemcom, mimo to jej żołnierze należeli do organizatorów i dowódców placówek samoobrony. Bazy samoobrony chroniły polskie rodziny zamieszkałe w okolicy i przybywające do baz. Ośrodkom i placówkom udawało się utrzymać od miesiąca do prawie roku.

Na Wołyniu w lipcu 1943 r. istniało ok. 100 polskich placówek – była to największa liczba działających jednocześnie punktów samoobrony. Do najsilniejszych należały: Przebraże (pod dowództwem Henryka Cybulskiego ps. „Harry”), Pańska Dolina, Huta Stara, Huta Stepańska-Wyrka, Zasmyki, Rożyszczce, Antonówka Szepelska, Bielin-Spaszczyna, Jagodzin-Rymacze. W ośrodkach panowało przeludnienie (stanowiły schronienie nawet dla kilku tysięcy Polaków), złe warunki sanitarne i głód, lecz zapewniały to, co najcenniejsze – nadzieję na przetrwanie. Mimo heroicznej obrony tylko kilkanaście samoobron zdołało się utrzymać i doczekać do zajęcia Wołynia przez wojska sowieckie w 1944 r.

Desperackie odwety na Ukraińcach zdarzały się sporadycznie, a dowódcy samoobron polskich kierowali do Polaków zakazy ich dokonywania, w odróżnieniu od dowódców ukraińskich, którzy dążyli do całkowitej likwidacji Polaków i polskości na terenie, na którym chcieli stworzyć własne państwo.

Opustoszałe wioski na terenie Ukrainy do dziś pozostają niemym świadectwem zbrodni. Dziesiątki tysięcy ofiar nie mają godnego pochówku i upamiętnienia.

Poniżej tablica w czterech wersjach językowych do pobrania:

PLIKI DO POBRANIA

[Tablica w angielskiej wersji językowej \(pdf, 896.66 KB\) 25.06.2018 12:00](#)
[Tablica w niemieckiej wersji językowej \(pdf, 917.64 KB\) 25.06.2018 12:00](#)
[Tablica w polskiej wersji językowej \(pdf, 919.41 KB\) 25.06.2018 12:00](#)
[Tablica w ukraińskiej wersji językowej \(pdf, 906.81 KB\) 25.06.2018 12:00](#)